

PREGÓ JOAN CARLES DOVAL GARCÍA
INAUGURACIÓ FONOGRAMA (24 NOV 2022)
GRAN CREU DE SANT JORDI

Benvinguts sigueu a la primera setmana del Fonograma, una edició preparada amb cura i amb il·lusió, amb el convenciment que tindrà una llarga continuïtat...

En el món de la cultura, la música té una rellevància enorme. La música ens transmet sensacions i emocions, a través de la música ens situem a llocs i moments concrets de les nostres vides.

La música es el riu pel qual naveguen poetes i l'autopista directa per alimentar l'intel·lecte.

La música -més que necessària- és imprescindible, forma part de les necessitats vitals de l'ésser humà. I si arribem a aquesta conclusió, entendrem que la música gravada és inevitable, i aquí és a on entrem nosaltres, els professionals de la música enregistrada, els productors i editors de fonogrames.

La història de la música enregistrada es remunta a finals de la dècada dels 80 del s.XIX amb el cilindre de fonògraf, tot i que a les acaballes del mateix segle ja sortia el gramòfon i amb ell els discos de pedra a 78 RPM, i no és fins a la dècada dels 40 del s.XX que apareixen els primers discos de vinil i a partir d'aquí van apareixent altres suports per la música enregistrada. Uns com a complement i altres com a substituïts directes. Podem parlar de les cintes de cassette, però també dels DAT, minidisc, compact disc, etc. fins arribar als formats digitals que actualment predominen al mercat.

Als anys 20 del s.XX neix la ràdio, mitjà de comunicació que per sempre més anirà de bracet amb la -aleshores incipient- indústria de la música enregistrada. I ens necessitem, no es pot entendre la ràdio sense música ni la indústria de la música enregistrada sense la difusió dels seus fonogrames pel mitjà ràdio.

Deia abans que als anys 40 del s.XX el món del fonograma fa un avançament espectacular amb l'aparició dels discos de vinil i amb la comunió d'aquesta indústria amb les emissores de ràdio.

A finals d'aquesta dècada i més encara a la dels anys 50 i 60's Barcelona es converteix en autèntica protagonista i capital musical de l'estat. És en aquests anys que passem de la música enregistrada en directe als enregistraments d'estudi i per pistes i de les orquestres de ball o clàssiques a músiques pop.

Son anys que ens arriba el rock i el country americà, la cançó d'autor francesa... entre altres estils.

Uns i altres influeixen als nostres joves, els quals engendren nous moviments musicals al país.

Mentre les multinacionals ODEON, LA VOZ DE SU AMO i EMI es fusionaven, i des de la seva seu central a Barcelona ens feien arribar les primeres cançons de The Beatles, empreses catalanes com la popular BELTER ens donaven a conèixer a Manolo Escobar i un extens repertori de música espanyola i flamenca. Era l'època en que des de Barcelona sortien tots els èxits, Mustang, Sirex, José Guardiola, Duo Dinámico, entre molts altres.

També en aquells anys neixen les primeres companyies disposades a produir i promocionar els artistes en llengua catalana, com la històrica EDIGSA que neix l'any 1961 de la mà d'activistes culturals i que va arribar a tenir 8.000 petits accionistes, disposats a donar suport a la música catalana i en català. Accionariat tant transversal que hi podem trobar el que després fou President, Jordi Pujol, l'Abad Escarré, Josep Benet, Josep Espart o bé els propis artistes que cobraven els royalties en forma d'accions... d'aquesta companyia en varen sortir artistes tant rellevants com Raimon, Serrat, La Trinca, Pi de la Serra, Companyia Elèctrica Dharma, etc.

L'any 1962 i a partir de l'editorial creada per Josep Maria Esteve, neix Discos Vergara amb artistes com els Sirex o en Joan Capri. A la dècada dels 70 fou absorbida per la multinacional alemanya amb seu a Barcelona, ARIOLA

L'any 1964, com a escissió d'EDIGSA, neix CONCENTRIC de la mà d'Armengol Passola i Josep Maria Espinàs. Aquesta companyia, d'una vida més efímera, va ser el bressol d'altres grans artistes com Lluís Llach, Maria del Mar Bonet, Rafael Subirachs, o d'en Pau Riba que a més hi treballava en el disseny gràfic del segell.

L'any 1967 neix un altre segell amb vida curta però intensa, de la mà de l'activista Àngel Fàbregues. Inicia el seu camí el segell ALS 4 VENTS amb vocació per la música folk, promovent artistes com Jaume Arnella, Falsterbo 3 o bé el mític Grup de Folk de Barcelona, tot i que acaben oferint un gran catàleg de música infantil amb Xesco Boix, o amb els Ara va de Bo. Com també un altre amb la música progressiva dels anys 70 amb artistes com MÀQUINA, IA & BATISTE o MUSICA DISPERSA.

Anys que neixen diversos segells a Catalunya i que la practica totalitat de les multinacionals dels disc tenen la seu central a la capital catalana.

Podem dir que fins finals dels 70's, Barcelona va ser la gran capital del món discogràfic.

Però l'entrada a la dècada dels 80's ho va capgirar tot, la primera crisi de pirateria provocada pel cassette verge, la centralització de les emissores de ràdio musicals i dels grans distribuïdors de fonogrames a Madrid, més una incipient Generalitat que no tenia cap empatia per la música, va produir una gran depressió, en la qual les multinacionals es van traslladar a Madrid, diverses companyies catalanes anaven tancant, mentre que artistes com Los Rebeldes, Loquillo, Jaume Sisa entre molts altres, també abandonaven Barcelona i s'instal·laven a Madrid enlluernats per "la movida" i pel poder cultural i musical de la ciutat.

Dècada de canvis, de noves maneres de promocionar la música enregistrada, perdent força els grans programes musicals i prenent-ne les ràdio-formules musicals, mentre les multinacionals del disc es fusionaven o eren absorbides per altres i desapareixien companyies independents com Edigsa, Movieplay, Belter, Discophon, etc. i en neixien de noves com Divucsa, PDI, Horus, Max Music, Blanco y Negro, Picap, Audiovisuals de Sarrià, Blau, etc.

Si la força de la cançó d'autor i del rock progressiu dels 70's va minvar als 80's, dècada marcada pels remixos i dance i per una travessia del desert impressionant, a finals d'aquesta dècada neix una nova manera d'entendre el pop i el rock amb grups allunyats de Barcelona ciutat, on seguien amb la música funky, que interessava a ben pocs... Tots aquests grups amb estils ben diferents, aconseguen un èxit descentralitzat gràcies a la força de les incipients emissores municipals, que en aquella època eren autèntica

alternativa a les ràdio-formules, fins entrar a Barcelona i fer-ho per la porta gran de l'èxit ja consolidat.

Com sempre, tots els estils musicals tenen el seu moment d'esplendor i tots tenen el seu públic i a partir del fenomen del rock de finals dels 80's van apareixen nous estils, uns basats amb formats acústics folk, altres els anomenats "trompetes", fins a l'actualitat amb l'èxit de la música urbana.

L'evolució de la indústria de la música enregistrada, ha estat paral·lela als canvis observats en els hàbits de consum de música enregistrada i tot el que han provocat les "noves" tecnologies.

Els productors de fonogrames hem estat els primers en patir les conseqüències dels canvis tecnològics i de consum cultural i els primers en adaptar-nos-hi.

Les companyies més veteranes s'hi han adaptat de forma ràpida i espectacular, fins i tot creixent; a la vegada que han nascut un bon grapat de noves empreses productores de música enregistrada, siguin mitjanes, petites o micro empreses, però totes elles fent possible que cada setmana -cada divendres- puguem presentar una quantitat important de música creada, interpretada, enregistrada i publicada al nostre país, i una part molt considerable en llengua pròpia i en un ventall d'estils amplíssim.

Les emissores de ràdio segueixen sent una eina essencial per donar a conèixer les novetats que produïm i editem, doncs el factor sorpresa d'escoltar coses noves, sempre ajuda a l'audiència a descobrir nous artistes que poden interessar, però en aquesta tercera dècada del s.XXI tenim noves eines, noves maneres de descobrir nous talents, que no són altres que les plataformes de streaming que tant amb les seves recomanacions derivades dels algorismes com a través del boca a boca de l'entorn personal de cadascú, s'escolten novetats musicals d'artistes sovint poc coneguts i que poden passar a formar part de les nostres preferències.

L'explosió de les "noves" tecnologies amb totes les xarxes i plataformes digitals, democratitza més que mai la possibilitat de consum de música enregistrada, a la vegada que es poden traspasar fronteres polítiques, lingüístiques i culturals en la immediatesa.

Celebrem la primera setmana del Fonograma, perquè el Fonograma disposa de bona salut, està pletòric en el seu 137è aniversari, perquè mai s'havia consumit tanta música enregistrada com ara i perquè els productors de música enregistrada, altrament denominats discogràfiques, som imprescindibles en aquest engranatge.

Amb el desig que gaudiu d'aquestes jornades, que hem preparat amb la màxima il·lusió i professionalitat, us donem la benvinguda tot i esperant que us ho passeu be. Visca la música!

Joan-Carles Doval
24 de novembre 2022
Setmana del Fonograma (APECAT) Barcelona

**DISCURSO JOAN CARLES DOVAL
GRAN CREU SANT JORDI
INAUGURACIÓN FONOGRAMA (24 NOV 2022)**

Bienvenidos a la primera semana del Fonograma, una edición preparada con esfuerzo e ilusión, con el convencimiento de que tendrá una larga continuidad...

En el mundo de la cultura, la música tiene una enorme relevancia. La música nos transmite sensaciones y emociones, a través de la música nos situamos en lugares y momentos concretos de nuestras vidas.

La música es el río por el cual navegan poetas y la autopista directa para alimentar al intelecto.

La música -más que necesaria- es imprescindible, forma parte de las necesidades vitales del ser humano. Y si llegamos a esta conclusión, entenderemos que la música grabada es inevitable, y aquí es donde entramos nosotros, los profesionales de la música grabada, los productores y editores de fonogramas.

La historia de la música grabada se remonta a finales de la década de los 80 del s.XIX con el cilindro de fonógrafo, aunque a finales del mismo siglo ya salía el gramófono y con él los discos de piedra a 78 RPM, y no es hasta la década de los 40 del s.XX que aparecen los primeros discos de vinilo y a partir de ahí van apareciendo otros soportes para la música grabada. Unos como complemento y otros como sustitutos directos. Podemos hablar de las cintas de cassette, pero también de los DAT, Minidisc, compact disc, etc. hasta llegar a los formatos digitales que actualmente predominan en el mercado.

En los años 20 del s.XX nace la radio, medio de comunicación que para siempre irá de la mano con la -entonces incipiente- industria de la música grabada. Y nos necesitamos, no se puede entender la radio sin música ni la industria de la música grabada sin la difusión de sus fonogramas por medio radio.

Decía antes que en los años 40 del s.XX el mundo del fonograma hace una progresión espectacular con la aparición de los discos de vinilo y con la comunión de esta industria a través de las emisoras de radio.

A finales de esta década y más aún en la de los años 50 y 60's Barcelona se convierte en auténtica protagonista y capital musical del estado. Es en estos años que pasamos de la música grabada en directo a las grabaciones de estudio y por pistas y de las orquestas de baile o clásicas en músicas pop.

Son años que llega el rock y el country americano, la canción de autor francesa... entre otros estilos.

Unos y otros influyen en nuestros jóvenes, que engendran nuevos movimientos musicales en el país.

Mientras las multinacionales ODEON, LA VOZ DE SU AMO y EMI se fusionaban, y desde su sede central en Barcelona nos hacían llegar las primeras canciones de The Beatles, empresas catalanas como la popular BELTER nos daban a conocer a Manolo Escobar y un extenso repertorio de música española y flamenca. Era la época en que desde Barcelona salían todos los éxitos Mustang, Sirex, José Guardiola, Dúo Dinámico, entre otros.

También en aquellos años nacen las primeras compañías dispuestas a producir y promocionar a los artistas en lengua catalana, como la histórica EDIGSA que nace en 1961 de la mano de activistas culturales y que llegó a tener 8.000 pequeños accionistas, dispuestos a apoyar la música catalana y en catalán. Accionariado tan transversal que podemos encontrar al que después fue presidente, Jordi Pujol, Abad Escarré, Josep Benet, Josep Espart o bien los propios artistas que cobraban los royalties en forma de acciones... de esta compañía salieron artistas tan relevantes como Raimon, Serrat, La Trinca, Pi de la Serra, Companyia Elèctrica Dharma, etc.

En 1962 a partir de la editorial creada por Josep Maria Esteve, nace Discos Vergara con artistas como los Sirex o Joan Capri. En la década de los 70 fue absorbida por la multinacional alemana con sede en Barcelona, ARIOLA

En 1964, como escisión de EDIGSA, nace CONCENTRIC de la mano de Armengol Passola y Josep Maria Espinàs. Esta compañía, de una vida más efímera, fue la cuna de otros grandes artistas como Lluís Llach, María del Mar Bonet, Rafael Subirachs, o Pau Riba que además trabajaba en el diseño gráfico del sello.

En 1967 nace otro sello con vida corta pero intensa, de la mano del activista Àngel Fàbregues. Inicia su camino el sello ALS 4 VENTS con vocación por la música folk, promoviendo artistas como Jaume Arnella, Falsterbo 3 o bien el mítico Grupo de Folk de Barcelona, aunque acaban ofreciendo un gran catálogo de música infantil con Xesco Boix, o con los Ara va de Bo. También otro con la música progresiva de los años 70 con artistas como MÁQUINA, IA & BATISTE o MUSICA DISPERSA.

Años que nacen varios sellos en Cataluña y que la práctica totalidad de las multinacionales de los discos tienen su sede central en la capital catalana.

Podemos decir que hasta finales de los 70, Barcelona fue la gran capital del mundo discográfico.

Pero la entrada en la década de los 80's lo cambio todo. la primera crisis de piratería provocada por el cassette virgen, la centralización de las emisoras de radio musicales y de los grandes distribuidores de fonogramas en Madrid, más una incipiente Generalitat que no tenía ninguna empatía por la música, produjo una gran depresión, en la que las multinacionales se trasladaron a Madrid, varias compañías catalanas iban cerrando, mientras que artistas como Los Rebeldes, Loquillo, Jaume Sisa entre otros, también abandonaban Barcelona y se instalaban en Madrid deslumbrados por "la movida" y por el poder cultural y musical de la ciudad.

Década de cambios, de nuevas formas de promocionar la música grabada, perdiendo fuerza los grandes programas musicales imponiendose las radio-formulas musicales, mientras las multinacionales del disco se fusionaban o eran absorbidas por otras y desaparecían compañías independientes como Edigsa, Movieplay, Belter, Discohon, etc. y nacían de nuevas como Divucsa, PDI, Horus, Max Music, Blanco y Negro, Picap, Audiovisuales de Sarrià, Blau, etc.

Si la fuerza de la canción de autor y del rock progresivo de los 70's mermó en los 80's, década marcada por los remixes y dance y por una travesía del desierto impresionante, a finales de esa década nace una nueva manera de entender el pop y el rock con grupos alejados de Barcelona ciudad, donde seguían con la música funky, que interesaba a pocos... Todos estos grupos con estilos muy diferentes, consiguen un éxito descentralizado gracias a la fuerza de las incipientes emisoras municipales, que en aquella época eran

auténtica alternativa a las radio-formulas comerciales, hasta entrar en Barcelona y hacerlo por la puerta grande del éxito ya consolidado.

Como siempre, todos los estilos musicales tienen su momento de esplendor y todos tienen su público y a partir del fenómeno del rock de finales de los 80 aparecieron nuevos estilos, unos basados en formatos acústicos folk, otros los llamados "trompetas", hasta en la actualidad con el éxito de la música urbana.

La evolución de la industria de la música grabada, ha sido paralela a los cambios observados en los hábitos de consumo de música grabada y todo lo que han provocado las "nuevas" tecnologías.

Los productores de fonogramas hemos sido los primeros en sufrir las consecuencias de los cambios tecnológicos y de consumo cultural y los primeros en adaptarnos a ellos.

Las compañías más veteranas se han adaptado de forma rápida y espectacular, incluso creciente; a la vez que han nacido un buen puñado de nuevas empresas productoras de música grabada, sean medianas, pequeñas o micro empresas, pero todas ellas haciendo posible que cada semana -cada viernes- podamos presentar una cantidad importante de música creada, interpretada, grabada y publicada en nuestro país, y una parte muy considerable en lengua propia y en un amplio abanico de estilos.

Las emisoras de radio siguen siendo una herramienta esencial para dar a conocer las novedades que producimos y editamos, pues el factor sorpresa de escuchar lo desconocido, siempre ayuda a la audiencia a descubrir nuevos artistas que pueden interesarle, pero en esta tercera década del s.XXI tenemos nuevas herramientas, nuevas formas de descubrir nuevos talentos, que no son otras que las plataformas de streaming que tanto con sus recomendaciones derivadas de los algoritmos como a través del boca a boca del entorno personal de cada uno, se escuchan novedades musicales de artistas a menudo poco conocidos y que pueden pasar a formar parte de nuestras preferencias.

La explosión de las "nuevas" tecnologías con todas las redes y plataformas digitales, democratiza más que nunca la posibilidad de consumo de música grabada, a la vez que se pueden traspasar fronteras políticas, lingüísticas y culturales en la inmediatez.

Celebramos la primera semana del Fonograma, porque el Fonograma dispone de buena salud, está plétórico en su 137 aniversario, porque nunca se había consumido tanta música grabada como ahora y porque los productores de música grabada, también conocidos como discográficas, somos imprescindibles en este engranaje.

Con el deseo de que disfrutéis de estas jornadas, que hemos preparado con la máxima ilusión y profesionalidad, os damos la bienvenida y esperamos que las disfrutéis. ¡Viva la música!

Joan-Carles Doval
24 de noviembre 2022
Semana del Fonograma (APECAT) Barcelona